Ny gjødselbrukforskrift

Øyvind Vatshelle og Martin Søgnen
webinar 7. mars 2025

Statsforvaltaren i Vestland

Om regelverket

Todeling av forskrifta:

- Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv. (gjødselbrukforskrifta)
- Forskrift om produksjon, omsetning og import av gjødselvarer av organisk opphav og visse uorganiske gjødselvarer (gjødselvareforskrifta)
- Formålsparagraf noko supplert frå høyringa

LOVDATA | Søk etter lover, forskrifter, dommer, stortingsvedtak | Søk | Logg in

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv | Innholdsfortegnelse

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Dato	FOR-2025-01-29-115
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet
Ikrafttredelse	01.02.2025, 01.01.2026, 01.01.2027, 01.01.2030
Endrer	FOR-2003-07-04-951
Hjemmel	LOV-1981-03-13-6-§9, LOV-1981-03-13-6-§81, LOV-1981-03-13-6-§82, LOV-1995-05-12-23-§3, LOV-1995-05-12-23-§11, LOV-2003-12-19-124-§5, LOV-2003-12-19-124-§6, LOV-2003-12-19-124-§7, LOV-2003-12-19-124-§9, LOV-2003-12-19-124-§11, LOV-2003-12-19-124-§12, LOV-2003-12-19-124-§14, LOV-2003-12-19-124-§15, LOV-2003-12-19-124-§17, LOV-2003-12-19-124-§18, LOV-2003-12-19-124-§23, LOV-2003-12-19-124-§33, FOR-2003-12-19-1790, LOV-2011-06-24-29-§8 [-] Skjul
Kunngjort	04.02.2025 kl. 14.35

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet 29. januar 2025 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 9, § 81 og § 82, lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 11 første ledd, lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven) § 5, § 6, § 7, § 9, § 11, § 12, § 14, § 15, § 17, § 18, § 23 og § 33, forskrift 19. desember 2003 nr. 1790 om myndighetsfordeling etter lov om matproduksjon og mattrygghet mv. og lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven) § 8 andre ledd.
EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XX kap. II nr. 13b (direktiv 91/676/EØF) og kap. V nr. 32 (direktiv 86/278/EØF som endret ved forordning (EU) 2019/1010).

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Innledende bestemmelser (§§ 1 - 3)
Kapittel 2. Krav til oppsamling og lagring av organiske gjødselvarer (§§ 4 - 13)
Kapittel 3. Krav til bruk av gjødselvarer (§§ 14 - 21)
Kapittel 4. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer med avløpsslam (§§ 22 - 23)
Kapittel 5. Særlige bestemmelser om bruk av gjødselvarer der bruken reguleres ut fra gjødselvarens tungmetallinnhold (§§ 24 - 25)
Kapittel 6. Krav til plan og dokumentasjon (§§ 26 - 29)
Kapittel 7. Tilsyn, klage, straff mv. (§§ 30 - 34)
Kapittel 8. Ikrafttredelse, overgangsregler og endring av forskriften (§§ 35 - 37)
Vedlegg 1: normtall for forventet mengde fosfor (P) per individ av ulike dyreslag
Vedlegg 2: normtall for forventet mengde nitrogen (N) per individ av ulike dyreslag

§ 1. *Formål*

Formålet med denne forskriften er å legge til rette for at gjødselvarer kan utnyttes som en ressurs samtidig som forurensningsmessige, helsemessige og hygieniske ulemper ved lagring og bruk forebygges. Forskriften skal legge til rette for god avling og god utnytting av næringsstoffer i gjødselvarer og jordsmonn, og begrense tap av næringsstoffer til vassdrag og luft. Forskriften skal bidra til en miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet og ivareta hensynet til biologisk mangfold.

Foto:

Dei viktigaste endringane

Vurdert frå LMD

- Tidlegare spreiefrist om hausten
- Reglar om bruk av gjødsel gjeld i større grad på tvers av gjødselslag
- Overgang frå minstekrav spreie-areal til grense for fosformengd
- Dokumentasjonskrav: gjødslings-plan, og krav om journal
- Justert myndigheitsfordeling

Vurdert i tillegg v/Statsforvaltaren

- Mykje strengare krav til maksimal fosforgjødsling, og dermed fordeling av husdyrgjødsel
- Godkjenningar for gjødsling på innmarksbeite inkl avstand til vassdrag

Spreiefrist for gjødsel i Vestland

2025 og 2026

- 15. sept utan nedmolding
- 1. nov med nedmolding
- 15. februar

Lokale gjødselforskrifter er oppheva, og kommunen kan ikkje tillate spreiing etter frist

Statsforvaltaren kan gi disp. i særskilte tilfelle

Frå 2027

- 15. september for all spreiemetode
- Ut 2028: Føretak som har for lite lagerkapasitet til å overhalde nye fristar: 1. nov med nedmolding
- 1. mars

Hovudregelen er å hauste eller etablere plantevekst etter siste spreiing

Statsforvaltaren kan gi disp. i særskilte tilfelle

Foto: Lars Kjetil Flesland, NLR

© Statsforvaltaren i Vestland

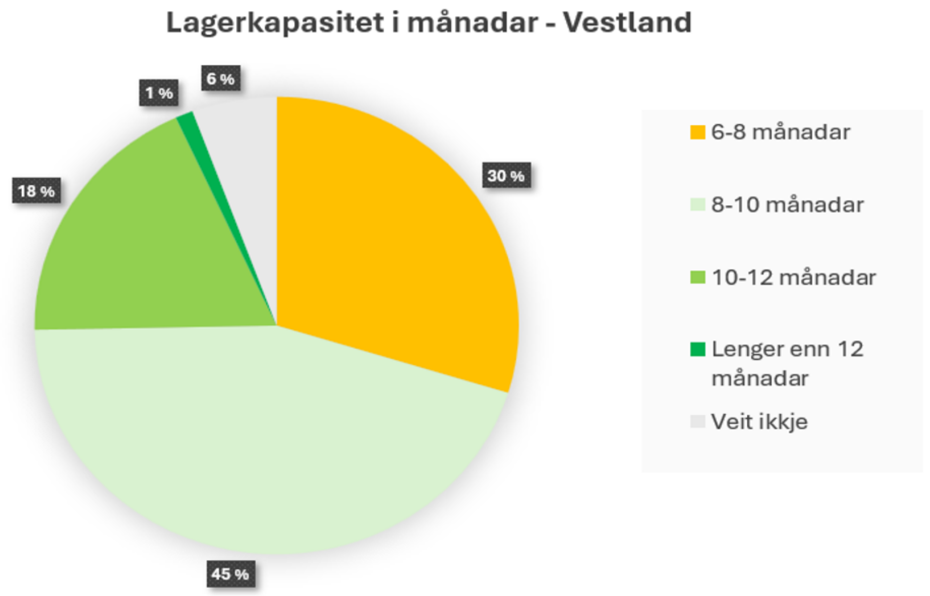

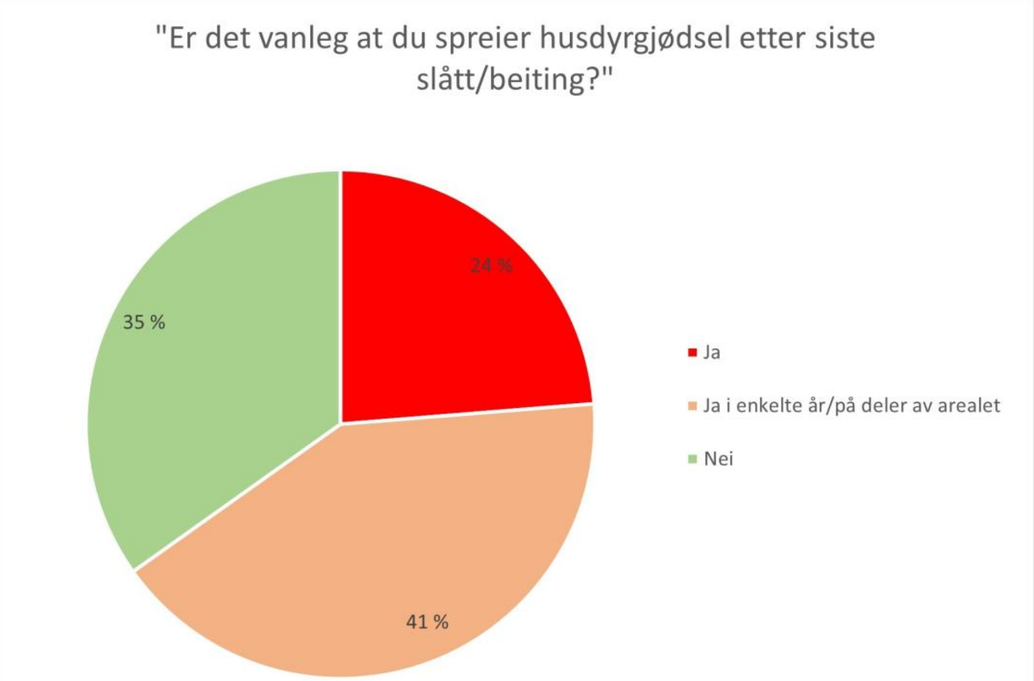

Vestland manglar gjødsellager

Spørjeundersøking 334 bønder, februar 2025
91 % mjølk, 5 % gris/fjørfe, 4 % kombinasjon

- 30 % har mindre enn 8 mnd lagerkapasitet
- 65 % spreier gjødsel etter siste hausting
- Svar om aktuelle tiltak:
  - Tomt lager 15. sept
  - Søke støtte til nytt lager (59 % av dei som bør gjere tiltak)
  - Transport til andre lager på vinteren
  - Redusere dyretalet (43 % av dei som bør gjere tiltak!)
  - Større tankvogn
  - Levering til biogassanlegg
  - Bygge tak / dekke over lager

Foto: Statsforvaltaren i Vestland

© Statsforvaltaren i Vestland

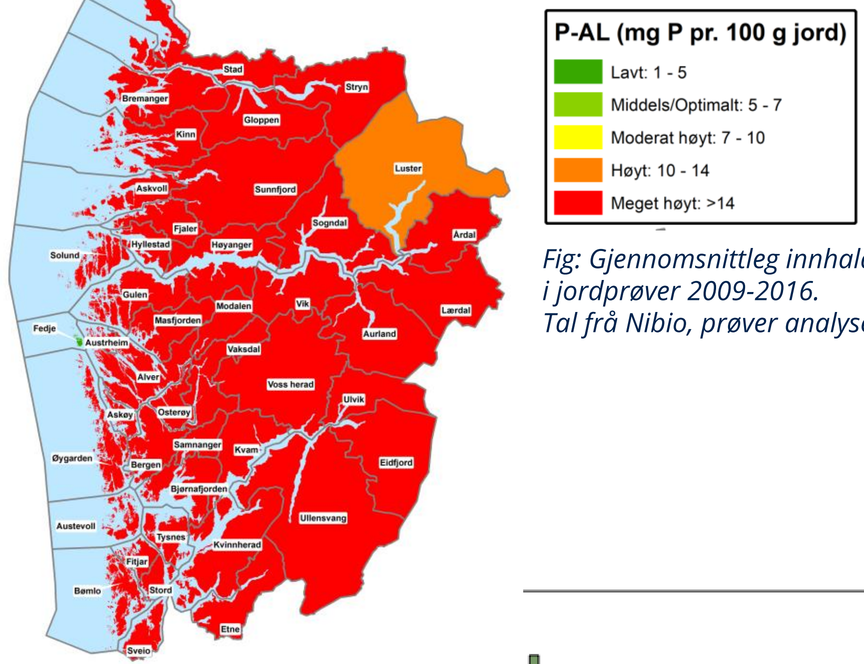

Fig: Gjennomsnittleg innhald av fosfor (P-Al) i jordprøver 2009-2016.
Tal frå Nibio, prøver analysert hos Eurofins.

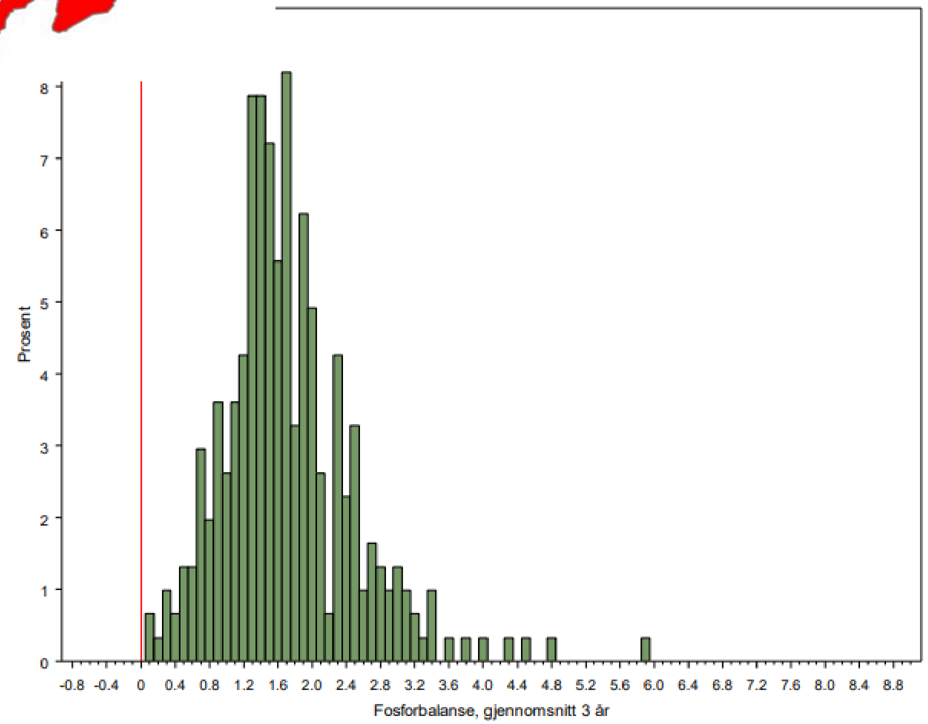

Figur 4-2: Fordeling av beregnet fosforbalanse, i kg fosfor per daa, i gjennomsnitt for de tre siste regnskapsår for 305 melkeproduksjonsgårder fra hele landet i Driftsgranskinger i jord og skogbruk.

Husdyrgjødsel er viktig ressurs - men med tosidig natur

- Husdyrgjødsel og annan gjødsel er viktige ressursar
- Men det må spreiast til rett tid og med rett mengd
- Nødvendig med innstrammingar
  - Betre ressursutnytting
  - Betre miljøbeskyttelse
  - Overhalde forpliktingar (vassdirektivet, klimamål, Gøteborgprotokollen mv.)

Mål: tilførte mengd fosfor skal stemme best mogleg med det som trengst / blir teke ut. Har ikkje har lukkast godt til no

Kart: Statsforvaltaren i Vestland / Graf: Nibio

Fosforgrense

	Fra 2025	Fra 2027	Fra 2030	Fra 2033
Rogaland	3,5 kg P/daa	3,1 kg P/daa	3 kg P/daa	2,7 kg P/daa
Troms og Finnmark		2,5 kg P/daa		
Resten av landet		2,8 kg P/daa	2,5 kg P/daa	2,3 kg P/daa
Innmarksbeite	2 kg P/daa			

- Som felles grense for alle gjødselslag, inkl. mineralgjødsel
- Val å anten rette seg etter grenser eller etter krav om balanse
- Høve til høgare fosfortilførsle for særeig fosforkrevende vekster

Konsekvens på gardsnivå

Døme: 35 kyr 25 okser 32 kviger		Fosformengd (kg)	Grense (kg P/daa)	Arealbehov (daa)
Forutsett 2024		756	3.5	216
Rogaland	Frå 2027	810	3.1	261
Rogaland	Frå 2033	810	2.7	300
Resten av landet	Frå 2027	810	2.8	290
Resten av landet	Frå 2033	810	2.3	352

Eit slikt føretak i Vestland treng 136 daa meir spreieareal enn i dag!
Må spreie husdyrgjødsel på 63 % meir areal
(Dette gjeld berre husdyrgjødsel, ikkje rom for fosfor i mineralgjødsel i tillegg)

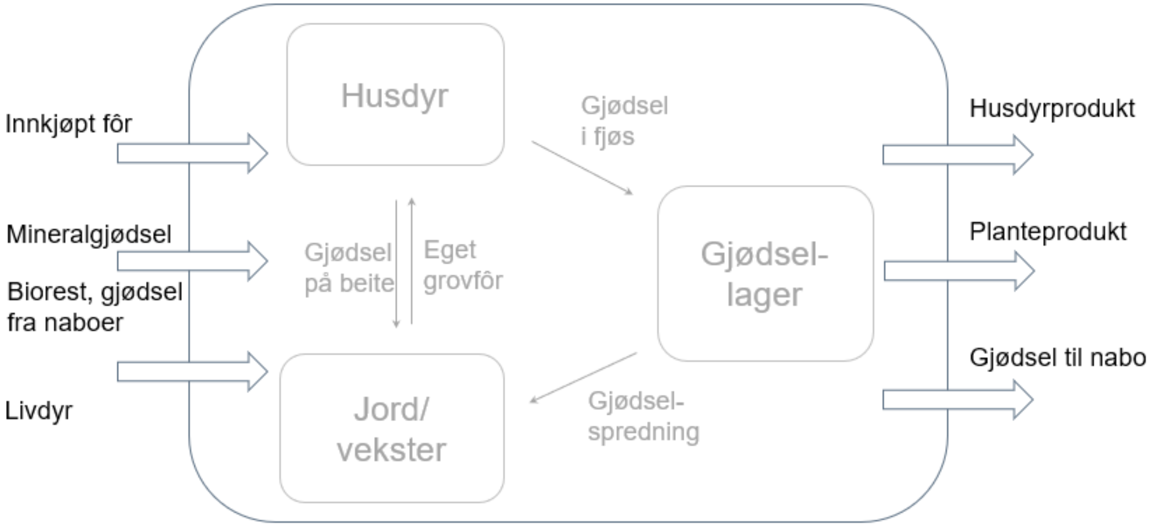

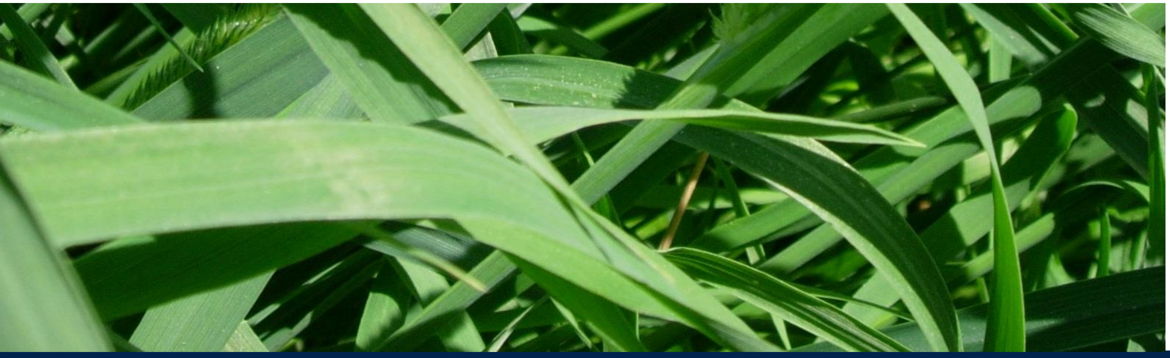

Eit mogleg val: Balansegjødsling

- Fosforstraumar inn til gardsdriften må ikkje vere større enn fosforstaumar ut (forhold 1:1 eller bedre)
- Gjeld for 3-årsperiode om gangen
- Meldeplikt

Foto: Øyvind Vatshelle./ **Figur:** Landbruks- og matdepartementet

© Statsforvaltaren i Vestland

Konsekvensar

- **Tal føretak som får for lite spreieareal er berekna**
  (dei som har nok «på papiret», men ikkje gjødslar nok areal kjem i tillegg)
- **Rogaland får flest berørte føretak**
  til tross for mildare krav enn i andre fylke, men ein del kan bruke balansegjødsling

Tal berørte føretak	2025	2027	2033
Rogaland	700 stk	900 stk	1100 stk
Resten av landet	1300 stk	1900 stk	2600 stk
TOT	2000 stk	2800 stk	3700 stk

Foto:

Nokre aktuelle tilpassingar for berørte føretak

- Overgang til lavfosfat-gjødsel
- Balansegjødsling – må få mest mogleg ut av husdyrgjødsla og grovfôrareala
- FKRA ser på fosforfattig kraftfôr
- Skaffe større arealgrunnlag – nydyrking, gjenoppta areal ute av drift, utmarksbeite
- Omfordeling til ledig areal i mindre eller større avstand
- Storskalaløysingar for omfordeling over fylkesgrenser
- Justere dyretal

Fot: Sverre Heggseth, NLR

Mange føretak i Vestland manglar spreieareal

Spørjeundersøking 334 bønder, februar 2025
91 % mjølk, 5 % gris/fjørfe, 4 % kombinasjon

- 72 % må gjere tiltak for å ha nok spreieareal, eller er usikre på om dei må gjere tiltak
- Svar om aktuelle tiltak for å unngå for kraftig gjødsling med husdyrgjødsel:
  - Spreie på meir innmarksbeite (78 % av dei som må gjere tiltak)
  - Balansegjødsling (reelt for 70 %?)
  - Meir utmarksbeiting (61 % av dei som må gjere tiltak)
  - Spreie på meir eige areal (55 % av dei som må gjere tiltak)
  - Nydyrking (54 % av dei som må gjere tiltak)
  - mm…

Kva tiltak kan vere aktuelle for å få nok spreieareal (prosent)

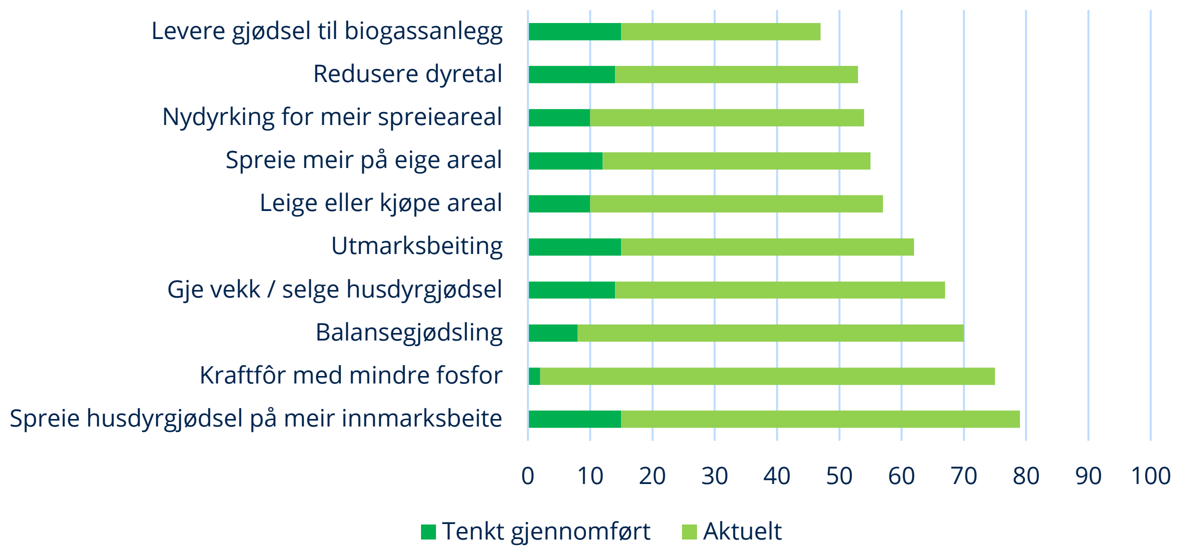

© Statsforvaltaren i Vestland

Krav om maks 3,5 kg P/daa frå 2025
er ikkje heilt identisk med spreiearealkrav frå 2024

	Normtall hittil	Ajour kunnskap
Melkeku	14	15
Ammeku	9	8
Ungdyr	4,7	5
Sau	2	2
Avlspurker	4,7	8,1
Slaktegris	0,7	0,37
100 verpehøns	14	12
1000 slaktekylling	8	10

«Hvordan praktisere 3,5 kg P/daa nå i 2025

- Vi vil oppfordre til å følge de nye grensene så langt det er praktisk rimelig.
- Det kan være grunn til å gjennomgå gjødslingsplanen på nytt, men uten at det er påkrevd å gjøre om på planene som allerede er lagt.
- Selv om ny grense på 3,5 kg P/daa innføres i 2025, vil det i oppstartsåret være forståelse for at enkeltforetak (bl.a. med melkekyr) der gjødselproduksjon hittil har fått overstige 3,5 kg P/daa kan ha vanskelig for å komme innenfor de nye grensene allerede i 2025.»

Landbruks- og matdepartementet

© Statsforvaltaren i Vestland

Spreieareal på beite (1)

- Grense på 2 kg P/daa
- Avstand til vassdrag skal vere minst 6 meter

Husdyrgjødsel

- NB! All bruk av husdyrgjødsel på innmarksbeite krev godkjenning frå kommunen
- Dei som har dokumentasjon med tidlegare godkjenning slepp normalt ny godkjenning

Foto: Øyvind Vatshelle

© Statsforvaltaren i Vestland

Spreieareal på beite (2)

Mineralgjødsel

- Er no innført krav om godkjenning for bruk av mineralgjødsel på innmarksbeite
- Overgangsperiode 2025, 2026 og 2027: Du kan spreie mineralgjødsel på beite som hittil er tilført mineralgjødsel
- Ugjødsla innmarksbeite huser viktige naturverdiar nettopp fordi de er ugjødsla. Difor legg vi vekt på å skjerme mot gjødsling i slike tilfelle.
- Frå 2028: alt areal må ha godkjenning for spreiing av mineralgjødsel

Foto: Liv Lyngstad, NLR

© Statsforvaltaren i Vestland

Spreieareal på beite (3)

- Venter trykk for å få innmarksbeite godkjent som spreieareal
  Viktig med god sakshandsaming: opne for gjødsling der det er ønskeleg, men skjerme mot gjødsling der det er uønskt
- Todelt løysing
  - Beite godkjent berre for mineralgjødsel
  - Beite med generell godkjenning
- Kommunen skal innrapportere godkjent areal i offentleg register
  Inntil vidare må godkjenning ligge i kartotek lokalt

Foto: Øyvind Vatshelle

Gjødsling på innmarksbeite

	Rogaland			Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	
	daa	%		daa	%
Gjødsla minst ein gong:	399 690	91		229 280	58
med både husdyrgjødsel og mineralgjødsel (ca.)	*166 000*	*38*		*60 000*	*15*
berre med mineralgjødsel (ca.)	*146 000*	*33*		*125 000*	*32*
berre med husdyrgjødsel (ca.)	*88 000*	*20*		*44 000*	*11*
Ikkje gjødsla	41 060	9		167 010	42
Sum	440 750			396 290	*

Gjødselundersøkinga 2018, SSB:

- I Rogaland blir 91 % av innmarksbeite gjødsla, 9% er ugjødsla.
  I «Vestland» / Møre og Romsdal blir 58 % gjødsla, 42 % ugjødsla.
- I Rogaland blir det spreidd *mineralgjødsel* på ca. 71 % av arealet.
  I «Vestland» / Møre og Romsdal på ca. 47 %.
- I Rogaland blir det spreidd *husdyrgjødsel* på ca. 58 % av arealet.
  I «Vestland» / Møre og Romsdal på ca. 26 %.

** Av totalt 396 290 daa innmarksbeite kan ein estimere at det er:*
ca. 305-310 000 daa i «Vestland» og
ca. 85-90 000 daa i Møre og Romsdal

Foto: Øyvind Vatshelle

© Statsforvaltaren i Rogaland og Statsforvaltaren i Vestland

Nitrogenavgrensning – ikkje aktuelt for Vestland

§ 19. ***Begrensning for nitrogen i sårbare områder***

I områder som til enhver tid er definert som sårbare etter direktiv 91/676/EØF om beskyttelse av vann mot forurensning forårsaket av nitrater fra landbruket (nitratdirektivet) er det ikke tillatt å tilføre mer enn 17 kg nitrogen per dekar per år fra husdyrgjødsel. Dette gjelder områder med avrenning til Glommavassdraget, medregnet Lågen og Vorma, Haldenvassdraget og øvrige områder med avrenning til Oslofjorden mellom svenskegrensa og Strømstangen fyr samt til indre Oslofjord (innenfor Drøbaksterskelen).

Mengden nitrogen i egen husdyrgjødsel bestemmes enten ut fra normtall for ulike dyreslag, jf. vedlegg 2, eller ut fra en oversikt over nitrogenstrømmer inn til og ut av husdyrholdet. Det kan gjøres fratrekk for forventet tap av ammoniakk fra husdyrrom og lager. Slikt fratrekk kan ikke overstige faktorene i vedlegg 2.

Ymse krav

- Dyrehald utomhus (§ 6)
- Samsvarserlæring for bygging / utbetring av gjødsellager / silo. Kommunen skal ikkje lenger godkjenne før bruk (§ 7)
- Bakkelagring av faste gjødselslag (§ 8)
- Rundballar og anna midlertidig lagring av fôr, oppsamling av silopressaft (§ 9)
- Oppsamling av vaskevatn og næringshaldig væskeoverskot frå husdyrrom og veksthus (§ 10)
- Planterestar frå grønsaksavlingar og veksthus (§ 11)

Foto: Øyvind Vatshelle

© Statsforvaltaren i Vestland

Gamal gjødselport

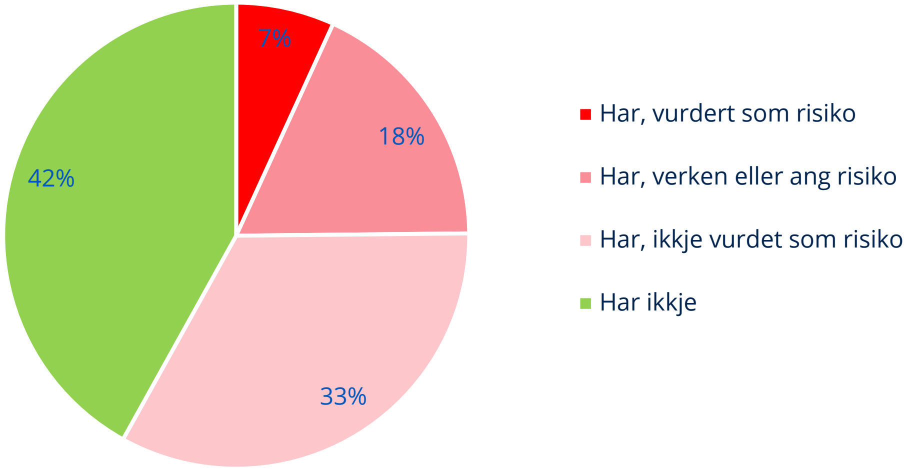

Eldste grassilo i bruk

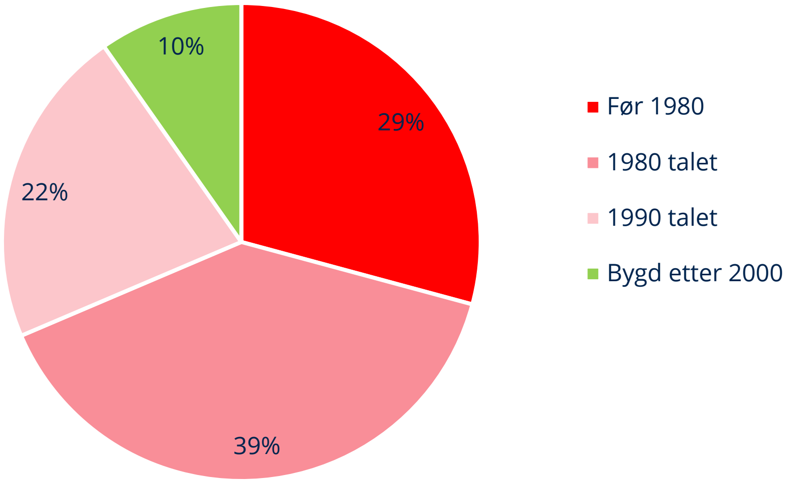

Risiko for punktutslepp?

Spørjeundersøking 334 bønder, februar 2025
91 % mjølk, 5 % gris/fjørfe, 4 % kombinasjon

- 58 % har gamal gjødselport
- 39 % har silopressaft i gjødselkjeller
- 31 % nyttar gamalt gjødsellager på leigejord
- 29 % nyttar silo frå før 1980, eldre enn 45 år gamal
- 13 % har gjødselkum i duk / stål

Foto: Anders W. Yri, Asplan Viak

© Statsforvaltaren i Vestland

Gjødslingsplan – nye krav frå 2026

2025, same regelverk som før:

- Gamle fritak gjeld
- NB! Planen må bli oppdatert årleg
- Andre krav kan gi behov for ny plan

2026, ny forskrift:

- Nye krav til kven som skal ha plan:
  Mellom anna alle som gjødslar > 25 daa

Foto: Øyvind Vatshelle

© Statsforvaltaren i Vestland

Gjødslingsjournal og rapportering – krav frå 2026

- Dokumentasjon på bruk:
  Journal over faktisk disponering av gjødsla, alle som bruker gjødselvare
- Dokumentasjon på mottak / levering:
  - Dokumentasjon av mottak > 75 kg fosfor
  - Dokumentasjon / innrapportering av bortskaffing > 75 kg fosfor

Foto: Øyvind Vatshelle

© Statsforvaltaren i Vestland

Jordprøver

- Differensiering i krav til maks alder:
  < 2 år (avløpsslam § 22)
  < 4 år (balansegjødsling § 20 og grønsaker § 21)
  ellers normalt: < 8 år (§ 26)

- Analyseresultat skal innleverast til offentlig register frå tidspunkt som Landbruksdirektoratet bestemmer

Foto: Øyvind Vatshelle

Nokre justeringar og oppmykingar samanlikna med høyringsforslaget

- Overgangstid før strammare fosforgrenser (§ 20)
- Meir differensiering og overgangstider for spreiefristar (§ 15)
- Ikkje krav om dekke på lager for svinegjødsel no
  Skal bli greia ut nærare, og blir innført så snart som mogleg (§ 7)
- Fjørfegjødsel kan lagrast på bakken utan krav om å skjerme mot nedbør (§ 8)
- Tørre gjødselvarer motteke utanfrå kan lagrast på bruksstaden utanom vekstsesongen (§ 8)
- Jordprøver i hovudsak < 8 år, og ikkje krav om uavhengig konsulent

Vestland	**Frå 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**…**	**2033 →**
Spreietidspunkt	15. sept utan nedmolding 1. nov med nedmolding 15. februar		15. september uansett (føretak med overgangstid: 1. nov med nedmolding) 1. mars Hausting etter siste spreiing		15. september uansett 1. Mars Hausting etter siste spreiing			
Fosforgrense	3,5 kg P/daa		2,8 kg P/daa			2,5 kg P/daa		2,3 kg P/daa
Husdyrgjødsel på innmarksbeite	Søknadspliktig Godkjenningar gitt før 1. feb 2025 gjeld framleis							
Mineralgjødsel på innmarksbeite	Tillate så lenge du har gjødslingsplan frå 2022 eller 2023 som viser at det blei brukt mineralgjødsel før 1. feb 2025			Søknadspliktig				
Gjødslingsplan	Som før Gamle fritak ok	Krav etter ny forskrift § 26: Nye krav til kven som skal ha gjødslingsplan, Truleg ikkje høve til fritak						
Gjødslingsjournal **inkl. oversikt over motteke gjødsel meir enn 75 kg P**	Ikkje krav	Krav etter ny forskrift § 27: Alle skal føre journal, òg dei som ikkje har krav om gjødslingsplan						
Innrapportering ved bortskaffing av gjødsel meir enn 75 kg P	Kravet gjeld frå det tidspunktet som Landbruksdirektoratet bestemmer							
Jordprøver	Jordprøver tatt før 2025 er godkjent, så lenge dei er kartfesta og gir info om jordart, pH, P-Al og moldinnhald					Uttak og analyse av jordprøver skal følge krav i § 29		
Innrapportering av jordanalyseresultat	Kravet gjeld frå det tidspunktet som Landbruksdirektoratet bestemmer							
Bruk av gjødselvare med avløpsslam						Ikkje tillate dersom P-Al >= 14 Maks 25 kg P/daa i tiårsperiode		

Heimel til strengare krav, meir lempelege krav eller dispensasjon - utdrag relatert til Vestland

- Statsforvaltaren kan stille strengare krav til
  - lagring og plassering av tørre organiske gjødselvarer direkte på bakken (§§8, 31a)
  - lagring og bruk av gjødselvare i område der vassførekomstane ikkje oppfyllar måla i vassforskrifta eller står i fare for å få forverra tilstand (§ 31g)
- Kommunen kan gi tidsavgrensa dispensasjon til gjødsling utanom spreieareal ved etablering av nye innmarksbeite (§ 32)
- Statsforvaltaren kan i særlege tilfelle og etter søknad gi dispensasjon frå krav i forskrifta

Slike enkeltvedtak / dispensasjonar skal bli innrapportert til offentleg register

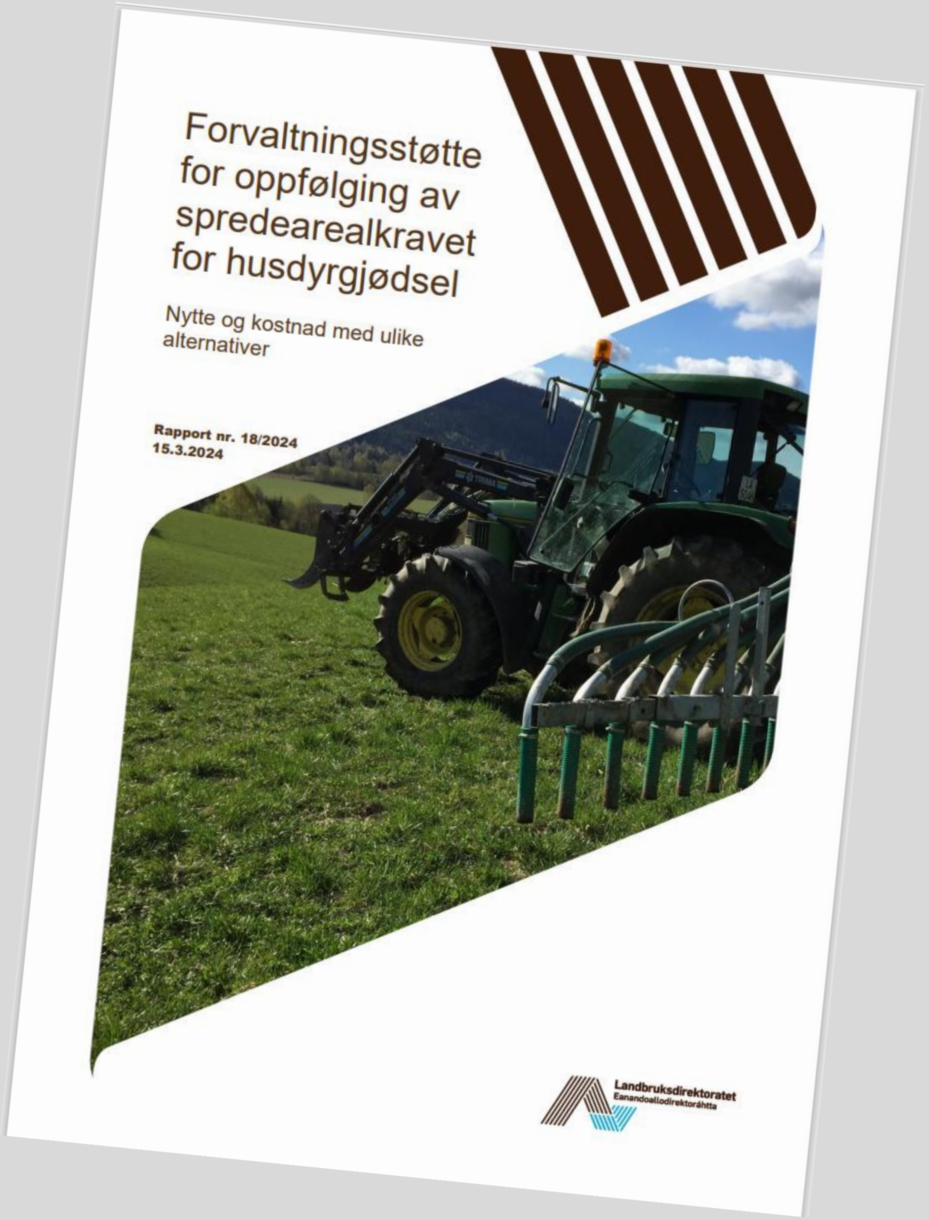

Forvalting og oppfølging

- **Mangelfull oppfølging av dagens regelverk**
  Det har vore tungvindt å drive tilsyn og vanskeleg å følgje opp brot

- **Med nytt regelverk vil oppfølginga bli sett enda meir på prøve**
  Avgjerande med god oppfølging for legitimiteten for regelverk og jordbruk

Foto: Landbruksdirektoratet

God forvalting nødvendig for at måla skal bli nådd!

Rettleiing – kva er tilgjengeleg no

- Kva krav gjeld for meg?
  - Kortfatta rettleiing for bonden
  - Blir utvida etter kvart som det kjem spørsmål
  - Fosforkalkulator (laga med Statsforvaltaren i Rogaland)

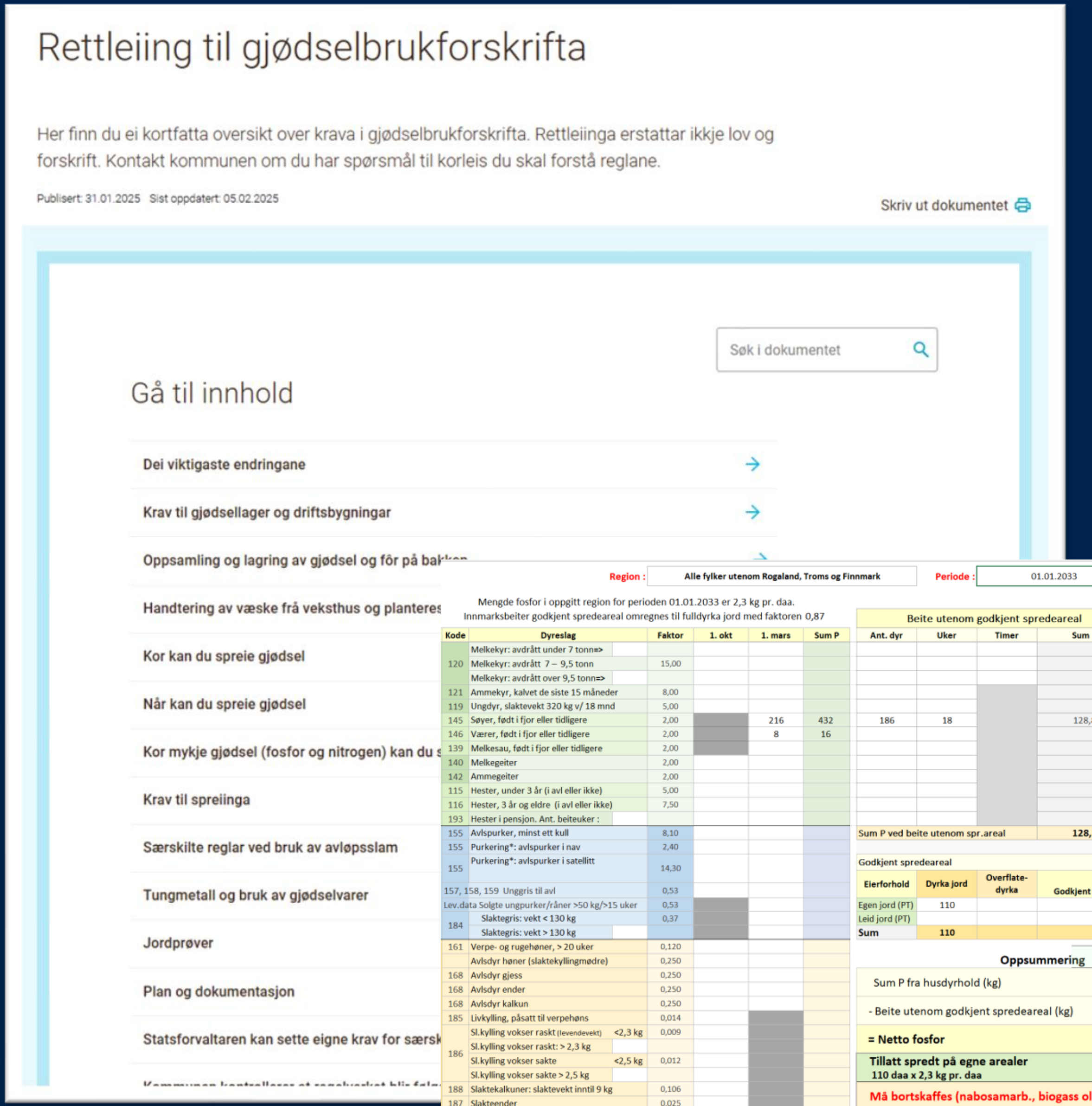

Rettleiing tilgjengeleg på sikt

- Meir informasjon på Landbruksdirektoratet sine nettsider om korleis du søker, dokumenterer og rapporterer
- Rundskriv til forskrifta

Foto: Nono Dimby, Statsforvaltaren i Rogaland

Forvaltingsverktøy frå Landbruksdirektoratet (1)

- Nytt kartbasert fagsystem
  - Inkl. søknad innmarksbeite, rapportering, registrering mm
  - 2 års utviklingstid, men mogleg lansering av enkeltmodular tidlegare
- Jordprøveregister
- Verktøy for balansegjødsling

Foto: Landbruksdirektoratet

Forvaltingsverktøy frå Landbruksdirektoratet (2)

- Rapport frå produksjonstilskot (PowerBI-rapport)
  - Førebels hjelpemiddel for å vurdere om føretak potensielt kan ha nok areal til fosfor frå husdyrgjødsel
  - Innlogging, kommunane får snart tilgang

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Fylke: INNLANDET
Kommune: RINGSAKER
Søknadsomgang: 2023

Se detaljer | Mer informasjon | Startside

Org. nummer	Navn	Driftssenter	Kommune	Kg P fra egen husdyrgjødsel	Disp. areal fulldyrka + overflatedyrka (daa)	Tillatt spredt på egene arealer 2025-2026 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2025-2026 (kg P)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2025-2026 (daa)	Tillatt spredt på egene arealer 2027-2029 (kg P)	Må bortskaffes/Kan mottas 2027-2029 (kg P)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2027-2029 (daa)	Tillatt spredt på egene arealer 2030-2032 (kg P)
			RINGSAKER	942	156	546	396	113	437	505	180	39
			RINGSAKER	53	89	312	-259	-74	249	-197	-70	22
			RINGSAKER	895	584	2 044	-1 149	-328	1 635	-740	-264	1 46
			RINGSAKER	140	132	462	-322	-92	370	-230	-82	33
			RINGSAKER	15	36	126	-111	-32	101	-86	-31	9
			RINGSAKER	779	279	977	-198	-56	781	-2	-1	69
			RINGSAKER	690	415	1 453	-763	-218	1 162	-472	-169	1 03
			RINGSAKER	1 354	264	924	430	123	739	615	220	66
			RINGSAKER	310	115	403	-93	-26	322	-12	-4	28
			RINGSAKER	905	494	1 729	-824	-235	1 383	-478	-171	1 23
			RINGSAKER	646	436	1 526	-880	-251	1 221	-575	-205	1 09
			RINGSAKER	1 056	0	0	1 056	302	0	1 056	377	0
			RINGSAKER	280	179	627	-347	-99	501	-221	-79	44

© Statsforvaltaren i Vestland

Rettleiing frå Statsforvaltaren i Vestland

- Nettsak om nye krav
- Fosforkalkulator
- Søknadsskjema innmarksbeite mm
- Rettleiing innmarksbeite og brevmal (straks klar)
- Svar spørreundersøking (straks klar)

Korleis ønskjer kommunane vidare dialog?

Statsforvaltaren i Vestland

Norsk (nynorsk)

Søk Søk

Statsforvaltaren i | Om oss | Kontakt oss | Fagområde A-Å | Abonner på nyhende

Vestland > Landbruk og mat > Miljøtiltak > Gjødsel og pressaft > Nye krav til bruk av gjødsel

Nye krav til bruk av gjødsel

Ny gjødselbrukforskrift blir viktig for vestlandsbonden. Foto: Øyvind Vatshelle, SFVL.

Det nye gjødselregelverket gjeld frå 1. februar 2025. For bonden er dette ei innstramming i bruk av gjødsel. Her går vi inn på nye krav som gjeld i Vestland frå 2025.

Publisert 20.02.2025

Formålet med forskrifta er å legge til rette for rett gjødsling, gode avlingar, mindre avrenning til vassdrag og ta vare på biologisk mangfald. Den nye forskrifta gjeld bruk av både husdyrgjødsel og mineralgjødsel. Krav knytt til spreiemengd og spreietidspunkt gjeld ulikt i ulike delar av landet.

Nye fristar for spreiing av gjødsel

Nye fristar for spreiing i Vestland blir mellom 1. mars og 15. september, og gjeld all gjødselvare. Det skal alltid haustast ei avling etter siste gjødsling. Det blir såleis slutt på sein haustspreiing av husdyrgjødsel med nedmolding, slutt på spreiing av pressaft utover hausten og slutt på kommunale forskrifter med utsett spreiing på grasmark. Det er framleis forbode å spreie gjødsel på frosen eller snødekt mark. Mange må no planlegge meir spreiing av husdyrgjødsel på vår og forsommar, for å unngå gjødsel som må ut etter siste slått. Kommunen kan ikkje lenger tillate gjødselspreiing etter fristen. Statsforvaltaren får høve til å gi dispensasjon, men berre i særskilte tilfelle.

I 2025 og 2026 er det ei overgangsordning med fristar 15. februar og 15. september, og høve til å spreie med nedmolding fram til 1. november. Dei som har for lite lager har i tillegg overgangsordning ut 2028 med høve til å spreie med nedmolding fram til 1. november. Dette gjeld berre dersom det ikkje er vesentlege endringar i drifta, til dømes omlegging til lausdrift eller installering av mjølkerobot.

Kommunen må godkjenne innmarksbeite som skal gjødslast

Det er nytt at dette gjeld både for mineralgjødsel og husdyrgjødsel. Statsforvaltaren har utarbeidd eige søknadsskjema. All bruk av husdyrgjødsel på innmarksbeite krev godkjenning frå kommunen. Dei som har dokumentasjon med tidlegare godkjenning frå kommunen slepp normalt ny godkjenning. Sakshandsaminga skal opne for gjødsling der det er ønskeleg, og skjerme mot gjødsling det det ikkje er ønska.

Mineralgjødsel kan som ei overgangsordning bli spreidd på innmarksbeite utan godkjenning i 2025-2027 dersom gjødslingsplan for 2022 eller 2023 viser bruk av mineralgjødsel på det aktuelle beitet. I andre tilfelle må kommunen godkjenne innmarksbeitet som spreieareal før bruk av mineralgjødsel.

Avstand til vassdrag

Det er krav om minst to meter gjødslingsfri sone mot vassdrag, som tidlegare har vore vanleg praksis. For innmarksbeite er denne sona utvida til seks meter.

Kontaktpersonar

Øyvind Vatshelle
Tlf: 55 57 21 78

Martin Søgnen
Tlf: 57 64 30 79

Lenkjer

Landbruksdirektoratet - Rettleiing til gjødselbrukforskrifta.

Lovdata - Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Statsforvaltaren i Vestland - Krav om gjødslingsplan til og med 2025.

Dokument

- Fosforkalkulator
- Søknad om godkjenning av innmarksbeite som spreieareal - gjødselvare
- Søknad om dispensasjon for å gjødsle med husdyrgjødsel ved opparbeiding av innmarksbeite
- Avtale om spreiing av husdyrgjødsel
- Kvittering for levert husdyrgjødsel

Foto: